РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Д О К Л А Д

от Красимир Вълчев – министър на образованието и науката

Относно: *проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на национална програма „Млади учени и постдокторанти – 3“*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание на чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам на Вашето внимание проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на национална програма „Млади учени и постдокторанти – 3“.

Един от основните фокуси на специфична цел 3 на Националната стратегия за развитието на научните изследвания в Република България 2017 – 2030 (НСРНИ) са привличане и задържане на талантливи млади хора за научноизследователска работа и въвеждане на подкрепящи мерки, които да направят България активен участник в Европейското научноизследователско пространство (ЕНП). В резултат на това с Решение № 577/17.08.2018 г. на Министерския съвет бе одобрена и Национална програма „Млади учени и постдокторанти“. Основната цел на програмата бе чрез основни и допълнителни

ПРОЕКТ

възнаграждения да се привлече, задържи и развие ново поколение висококвалифицирани млади учени и постдокторанти за осигуряване на качествено възпроизводство на човешкия потенциал за научноизследователска работа. Тя приключи успешно на 31.12.2021 г., като общият бюджет по програмата за възнаграждения на участниците бе в размер на 15 млн. лв. За периодите 2018/2019 г. и 2019/2020 г. по програмата са стимулирани над 1000 млади учени и над 850 постдокторанти от общо 17 организации бенефициенти. За периода ѝ на изпълнение най-голям брой млади учени са подкрепени в Българската академия на науките – 371, а най-голям брой постдокторанти – в Софийския университет „Св. Кл. Охридски“ – 281. Индикаторите за изпълнението ѝ, като брой публикации в индексирани и реферирани издания, участия в конференции, извършени проучвания и изследвания, в повечето случаи надвишават заложените. В резултат на успешното пилотно изпълнение на този инструмент бе разработено второ издание на програмата. Бюджетът на одобрената с Решение № 206/07.04.2022 г. на Министерския съвет национална програма „Млади учени и постдокторанти – 2“ отново е за възнаграждения и е в общ размер на 15 млн. лв., разпределен на два етапа по 18 месеца, както следва: през 2022 г. – 7 500 000 лв. и през 2024 г. – 7 500 000 лв. и е за възнаграждения на млади учени и постдокторанти. Срокът на програмата е до 31.12.2025 г. От първия ѝ етап на изпълнение може да се обобщи следното: Класираните бенефициенти по нея са общо 30, измежду които Българската академия на науките, Селскостопанската академия, Военномедицинската академия, Националният център по заразни и паразитни болести, Националният институт по метеорология и хидрология и 25 държавни висши училища (ДВУ), които са класирани още в началото на първия ѝ етап по описания в нея механизъм. Със средствата за първия етап са подкрепени общо 479 млади учени и 342 постдокторанти. Изпълнението на програмата се наблюдава и координира от вътрешноведомствена комисия в Министерството на образованието и науката (МОН). Резултатите от анализа потвърждават, че програмата напредва успешно и в съответствие с целите си.

Необходимо е да продължат стимулирането и насърчаването на научната работа в приоритетни области чрез подкрепа на кариерното развитие на изследователите в България. Положителните отзиви от участниците по двете издания на програмата потвърждават обоснованата потребност от продължаване на подкрепата им за развитие на научна кариера. Целта е да се изгради устойчива среда за обмен на идеи, реинтеграция и професионална реализация на млади и талантливи учени, както и за насърчаване на тяхната изследователска дейност в България. В резултат на този стремеж е разработен проект на национална програма „Млади учени и постдокторанти – 3“. В проекта на

ПРОЕКТ

програмата заложената концепция на изпълнението ѝ и определянето на организациите бенефициенти по нея се запазва както при предходните две издания.

Бенефициенти по програмата са ДВУ и публични НО с програмна акредитация за образователната и научна степен „доктор“ от Националната агенция за оценяване и акредитация и с интензивност на научна продукция (брой публикации на учен общо за последните три завършени календарни години, за които е налична пълна информация преди годината на стартиране на програмата) над единица съгласно информация, получена от базите данни Web of Science и Scopus. Средствата по програмата се разпределят към бенефициентите пропорционално на интензивността на научната им продукция и на броя на научноизследователския им състав (изследователи с образователна и научна степен „доктор“ и тези, заемащи академичните длъжности – асистент, главен асистент, доцент и професор), назначен на трудов договор към края на 2024 година по информация, получена от Националния център за информация и документация.

За изпълнение на заложените индикатори са отговорни организациите бенефициенти по програмата. Със заповед на министъра на образованието и науката се създава вътрешноведомствена комисия, която може да привлича и външни експерти. Комисията организира, координира, контролира и наблюдава изпълнението на програмата и одобрява финалните отчети на организациите бенефициенти. Срокът ѝ на изпълнение ще бъде от 2026 г. до 2029 г.

Предложеният бюджет в нея е 8 000 000 евро, предоставен еднократно на бенефициентите през 2026 г., който ще бъде в рамките на разчетените средства за наука в централния бюджет за 2026 г. и не са необходими допълнителни средства. Еднократно предоставяне на финансирането ще допринесе за по-голяма устойчивост на участниците по нея, както и до дългосрочно планиране на дейностите им и постигане на по-съществени резултати. Предоставянето на еднократно финансиране ще позволи непрекъснатост на дейностите и ще предотврати възникването на т.нар. „финансова дупка“ между отделните етапи на програмата. Предвидено е организациите да изпращат в МОН ежегодни статистически отчети за предходната календарна година, а съществената отчетност се предвижда да бъде в края на изпълнение на програмата. Предложеният проект на акт не води до въздействие върху държавния бюджет, поради което е приложена финансова обосновка по чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б” от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация и не води до изменения в целевите стойности на показателите за изпълнение на програми, в т.ч. на ключовите индикатори.

ПРОЕКТ

Очакваните резултати от изпълнението на програмата са постигане на устойчиво увеличаване на броя на младите хора, занимаващи се с научна дейност, и намаляване на „изтичането на мозъци“ след придобиване на образователната степен „магистър“ и образователната и научна степен „доктор“. Чрез изпълнението й ще се създаде среда за обмен на научни идеи, реинтеграция и реализация на млади и перспективни учени, както и насърчаване на изследователската им дейност в България.

С проекта на акт не се транспонира европейско законодателство, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право съгласно чл. 35, ал. 2, т. 5 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Проектът на Решение на Министерския съвет за одобряване на националната програма „Млади учени и постдокторанти – 3“ е публикуван на основание чл. 85, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация на интернет страницата на Министерството на образованието и науката и на Портала за обществени консултации на Министерския съвет.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА МИНИСТРИ,

Предвид гореизложеното и на основание чл. 12, т. 3 от Закона за насърчаване на научните изследвания и иновациите и чл. 8, ал. 3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам на Министерския съвет да приеме проекта на Решение на Министерския съвет за одобряване на национална програма „Млади учени и постдокторанти – 3“.

X

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ
Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ